

MÁL HÍRLEVÉL

1. ÉVFOLYAM

1

2020. ÁPRILIS

A MAGYAR ÁLLATTENYÉSZTŐK LAPJA IDŐSZAKOSAN MEGJELENŐ HÍRLEVELE

www.allattenyesztok.hu

mal@allattenyesztok.hu

TENYÉSZTŐSZERVEZETI HÍREK

HOLSTEIN-FRÍZ TENYÉSZTÉS BOGNÁR LÁSZLÓ

Az egyesület munkatársai a telepeken továbbra is végzik a munkájukat, betartva a legszigorúbb előírásokat is. Néhány telep (10-15) saját hatáskörben teljes látogatási zárlatot rendelt el. **A tejtermelés-ellenőrzést, a befejeések végzését az üzemek 3-4%-a utasítja vissza csupán.** Az egyesületi iroda ügyeleti rendszerben és távmunkával (home office) végzi munkáját. A tenyésztési dokumentumokat az igények szerint folyamatosan készítjük el. A biológiai mintákat (HUNGENOM Projekt) feldolgozzuk és eljuttatjuk a genetikai laborba.

A hagyományos és genom tenyészértékbecslés az ütemezés szerint halad, külső partnereink tartják a megállapodásokban foglaltakat. Az országos laktációs zárások megérkeztek, feldolgoztuk az eredményeket, amelyek honlapunkon megtekinthetők, az illetékes területi igazgatók segítségével elérhetők. A tisztújítási folyamatot kényszerűen kellett félbeszakítanunk. A rendezvényeinket későbbi időpontban tartjuk meg. Kialakítjuk és májustól bevezetjük a küldöttek írásbeli véleménynyilvánítási rendszerét, amellyel a pénzügyi és szakmai beszámolókról tudnak dönteni.

KONCENTRÁLT TEJÚ FAJTÁK DR. BÉRI BÉLA

A nagyüzemi tagoknál (ők kevesebben vannak), akik az ipar felé szállítanak, egyelőre nincs fennakadás. Náluk a munkaerőhiány a fő gond: vagy azért, mert lebetegszik, vagy azért, mert egyáltalán nincs. **Kis és közepes állományokkal rendelkező tagok termelői piacokra járnak,** ők nagyobb bajban vannak. Beszorultak a termékeikkel. **Hosszabb eltarthatóság felé lépnek (hosszú érlelésű sajtok),** de így most nincs bevétel, valamint a tárolókapacitásuk is véges. A rövid értékesítési láncot próbálják megszervezni, ami plusz költség, de árat nem akarnak emelni. Ez a helyi gazdálkodók megélhetését segíti, a falvak magukat el tudnák látni.

MAGYARTARKA DR. FÜLLER IMRE

A résztaggyűléseket március első felében meg tudtuk szervezni, a többi rendezvényünket le kellett mondani. Az egyesületi munkákat el tudjuk látni (termelésellenőrzési adatgyűjtés, küllemi bírálat, bikanevelő tehén szemlék stb.). A szaporítóanyag és az inputanyagok áremelkedése nehezíti tagjaink helyzetét. **A tejértékesítésnél most az jár jól, aki éves szerződést kötött.** Az exportból visszamaradó felesleg úgy tűnik, tejpor és tartós tej gyártásával sikerül levezetni. Vágómarhában 15-20 százalékkal csökkentek az árak a vendéglátás szünetelése miatt.

TEJÁGAZAT HARCZ ZOLTÁN

A hosszú távú (féléves, éves) szerződéssel rendelkező üzemeknél a felvásárlási ár 100-105 Ft/kg körül alakul, míg a spot piacon 80-90 Ft/kg körüli árak vannak. A Tejtermék Tanács kérésrel fordult a kormányhoz, hogy indítsa újra az MNB által finanszírozott Növekedési Hitelprogramot (NHP), amelyet a beruházási hitel fenntartása mellett egészítsenek ki egy 7 éves futamidejű, 2 éves türelmi idővel meghirdetett forgóeszközhitellel és egy 3 éves futamidejű folyószámlahitel-felvételi lehetőséggel. A felvehető hitel nagyságrendjét az adott cég éves árbevételének legfeljebb 50-75%-ában javasolják meghatározni és azt, hogy a hitelprogramhoz garanciaintézmények kezessége is kapcsolódjon. Sokat segítene, ha a hitel a nagyvállalatok számára is hozzáférhető lenne.

HÚSMARHATENYÉSZTÉS PROF. DR. STEFLER JÓZSEF

A pandémia hatásai a húsmarhaágazatot sem kerülik el. Márciusban megkezdődött az ellési szezon, ami fokozott odafigyelést, felügyeletet igényel a tenyésztőktől. **A szűk keresztmetszet az aktuális beszerzések (gyógyszer, takarmány, alkatrész) és az állatszállítások jelentik.** Itt a helyzet még kezelhető. Az STV-k és szemlék zajlanak, de az árverések megszervezésére nem látunk esélyt. A sperma- és embrióimport a tervezett mértékben fenntartható. A tavaszi kiállítások elmaradnak, az őszi rendezvények előkészületeire koncentrálnak. Örömmel nyugtázzuk, hogy az agrártárca a támogatások gyorsított kifizetésén dolgozik. **A vállalkozások likviditásának megőrzése kulcskérdés.**

COPA COGECA

A házon kívüli marhahús-fogyasztási lehetőségek szinte teljesen megszűntek. A szupermarketekben és henteseknél ugyan több marhahús fogy, de ezek nem az értékes húsrészek, ami ugyanakkor a hasított fél értékének 30%-át teszi ki. Ennek eredményeként valószínűleg tovább csökken az ár. Hasonló trendek vannak az exportpiacokon. Stabil kereslet az alacsony árkategóriába tartozó darált és az előhűtött termékek iránt van. **A COPA COGECA javasolja az USA és a Mercosur minőségi marhahúsimport kvótáinak felülvizsgálatát, a magánraktározás támogatását, export ösztönzését, élőállat-szállításoknál a határellenőrzések könnyítését.**

CHAROLAIS

DR. DOMOKOS ZOLTÁN

A munkaerőhiány tagjainknál is egyre nyomasztóbb. A hízó- és vágómarhapiac akadozik, árcsökkenés volt. Itt ősszel van a fő szezon, bízunk benne, addigra rendeződik a helyzet. **Tenyészüszökre külföldről van érdeklődés, a tenyészbika-beállítás támogatásnak köszönhetően a fiatal bikákra is.** A vásárhelyi kiállítás lemondása érzékenyen érintett bennünket, hiszen az az országos versenyünk, amire ezúttal sok új kiállító jelentkezett. Az egyesületi feladatokat el tudjuk látni. A kényszerhelyzet miatt egyre többen alkalmazzák azokat az IT-megoldásokat (elektronikus adat-rögzítés, videokonferencia stb.), ami később a hatékonyabb munkavégzésben segíthetik tagjainkat.

LIMOUSIN, BLONDE D'AQUITAINE

SZÜCS MÁRTON

Nagy baj alakulhat ki, ha a járványhelyzet miatt nincs, aki etessen, vagy állatorvos, aki termékenyítsen, gyógyítson, mert egyszerűen a járványhelyzet miatt nem megy ki a telepekre. Az inszeminátorok és az állatorvosok között sok idősebb van. **Legnagyobb gondot az itthon maradó hízómarhák jelenthetik, hiszen a prémium marhahús vásárlói, a vendéglátók és szállodák leálltak.**

MAGYAR SZÜRKE

NAGY GÉZA

A magyar szürkét tartók helyzete romlott. **A turizmus és vendéglátás több tenyésztő tevékenységi köréhez tartozik. Nekik a leállások miatt jelentős a bevételkiesés.** A tartók között többen kereszteznek. A húsmarha értékesítésben nem jeleztek nagy gondot, de az árak csökkennek. Sok rendezvényt terveztek, amelyeket le kellett mondani. Gondot jelent a kuvaiti vevőkkel a kapcsolat-tartás és az arab piacokra szállítás. Az esedékes (őshonos, de minimis, állatalapú) támogatások kifizetésének felgyorsítása életbevágó.

BIVALY

MARTICSEK JÓZSEF

Bivalyhúst és sajtot elsősorban vendéglőkben és kistermelői piacokon lehetett venni. Ezek bezárása a keresletet is drasztikusan csökkentette. **Hosszabb távon fennmaradó értékesítési nehézségre számítunk, ami az élő állatra és a termékekre egyaránt vonatkozik.** Az őshonos támogatás késlekedése még nehezebb anyagi helyzetbe hozhatja a gazdákat.

JUH- ÉS KECSKETENYÉSZTÉS

HAJDUK PÉTER

A húsvéti bárányértékesítések miatt nagyon kritikus időszakban vagyunk. A kormányzati intézkedések hatására kisebb zökkenőkkel ugyan, de folyamatosak a szállítások. Megpróbálták az árakat letörni, de sikerült közös erőfeszítéssel normalizálni a helyzetet, az árak elfogadhatók (1000 Ft/kg körül). Javaslatot tettünk az árualap csökkentésére. **Előnyös lenne a nőivarú tenyészállat-beállítási támogatás elindítása, hogy a jerek itthon maradjanak.** A kecsketej és -tejtermékek vevőinek jelentős része szállodák, éttermek, amelyek az elmúlt hetekben bezártak. A termelői piacok újrainvitásának – amit az agrárminiszter is szorgalmaz – ezért is van nagy jelentősége.

LÓTENYÉSZTÉS

BÉLLEY MÁRTA

A koronavírus-járvány hatása lófajtánként és hasznosítási irányonként eltérő lehet. Már rövid távon megjelennek nehézségek, ugyanakkor hosszú távú, a járvány lecsengését követő hatásokkal is számolni kell a lóágazatban. **Már érezhető hatások: kancafedeztetések csökkenése (jövőre kevesebb csikó fog születni), versenyek, rendezvények, bírálatok elmaradása, értékesítés leállása.** Az MLOSZ a kancafedeztetésekhez egészségvédelmi protokollt adott ki. A válságot könnyítő intézkedések között kiemelt a támogatási kérelmek kifizetésének gyorsítása, de a kormányzati szervekkel konzultálva további támogatások kidolgozása szükséges.

MÉHTENYÉSZTÉS,

MÉHÉSZET

HORVÁTH JÁNOS

A méz és más méhészeti termékek (propolisz, virágpor) iránt meglódult a kereslet a kiskereskedelmi és a termelői csatornákon egyaránt, és az exportpiacok felé megindultak a kiszállítások a jelentős, betárolt készletekből. Kilitásaink a mézelési szezonra nem túl biztatóak. A tavasz aszályllyal indul. Az akác a múlt héten jelentős fagykárokat szenvedett, a napokban a maradék reményeinket is leszűrelheti az erős éjszakai lehülés. A munkáink végzésében egyelőre a korlátozások nem akadályoznak. **A járvány lecsengésével talán az emberek is jobban a valódi és helyi termékek felé fordulnak,** és nem a profitmaximalizáló, globális kereskedelem, sokszor vitatható minőségű áruk felé, melyektől nem kapják meg a várt egészségvédő, tápláló és ízhatást.

HASZONÁLLAT- GÉNMEGŐRZÉS

KOPPÁNY GÁBOR

Egyesületünk elsősorban az őshonos baromfit és víziszárnyast tartókat fogja össze, így a koronavírus és a madárinfluenza együttesen rendkívüli károkat okoz az ágazatban. A madárinfluenza éppen a héten jelent újra meg Bács-Kiskun megyében, és a kötelező zárt tartás még érvényben van, ami az őshonos állományokat megviseli. A törzsesítés megtörtént vagy most zajlik. A keltetésre, értékesítésre elnyújtott, negatív hatással lesz a koronavírus és a madárinfluenza. **Létszámcsökkenés biztosan várható, legrosszabb helyzetben a víziszárnyasok vannak.** Neheztelt a másik fontos tevékenységünk, a génmentés, amely határokon átívelő munkát jelent a hazai és erdélyi állományokban.

CSINCILLATENYÉSZTÉS

POTHÁCZKY LAJOS

Az elmúlt 3 év amúgy sem volt fényes a prémeseknél. Válságos időszakot élünk évek óta, most kezdett volna javulni a helyzet. A kiállításokat, aukciókat bezárták. Nem tudunk eladni és nem tudunk venni. Külföldre dolgozunk, és onnan vesszük a csincillabőrök nagy részét. Május végéig van munkánk, utána kifogyunk az alapanyagból, megszűnik az emberek munkája. Addig tudjuk őket fizetni. Ősszel talán beindul az eladás, de addig ki kellene bírni, ami nem könnyű ilyen előzményekkel. **A termelők csökkentik az állományuk létszámát, mert bajban vannak, a bőrt nem tudják eladni, és külföldre sem lehet kijárni, megvenni azokat.** A megrendeléseket visszamondták, a világ összes szőrmés boltját bezárták.

A hazai nyúltermékek 96%-a európai (zömmel olasz, svájci) piacokra kerül, azonban a korlátozások miatt a kereslet drasztikusan visszaesett, és elkezdődött az áresés. Ebben a helyzetben a feldolgozók kénytelenek a felvásárlási árat csökkenteni. A takarmányárak ugyanakkor növekedhetnek bizonyos vitaminok és alapanyagok hiánya miatt. Megfontolandó a piac beindulásáig a termékek fagyasztott állapotban tárolása. Ez jelentős többletköltséget és likviditásbeli zavarokat okozhat. Az erősen koncentrált, integrált ágazatokban – mint a nyúlágazat is – a felvásárlók/feldolgozók és a termelők közötti együttműködés segíthet a nehézségek áthidalásában.

A márciusi és az első félévben tervezett más rendezvényeinket lemondtuk. Amit lehet (bizottsági vagy vezetői egyeztetések), igyekszünk viedókonferencia keretében megtartani. A közgyűlést is ilyen módon tervezzük megtartani. A napi rutinmunkánkat ugyanúgy végezzük. **Akinek telepre kell menni, megfelelő védőszerelésben tudja végezni munkáját.**

A legtöbb termelő felkészült, vannak tartalékaik. A rendelések lassan beérkeznek, a fertőtlenítőszer, overálok, gumikesztyűk, maszkok beszállítása akadozik, mert elsősorban a humánegészségügybe kerülnek. A gyógyszerbeszállítással nincsen probléma. Indul a hízó és a koca állattól támasztási kérelmek beadása, amit most először tekintettel a járványhelyzetre az MSTSZ területi képviselői gyűjtenek össze elektronikus formában és adnak be a Kincstárhoz. Németországban sok hízó megmaradt az olasz piac akadozása miatt, így **az ár idehaza is 20-30 forinttal lejjebb ment, de így is 500 Ft/kg felett van a hízóár.** A fő exportország Románia, mennek a kiszállítások.

Időnként kritikus helyzetet teremtett az első hetekben az alapanyagok érkezése külföldről, a közúti szállítás akadozása, lassulása, leállása. A héten ez enyhült. Nagy gond a forint jelentős gyengülése, ez áremelkedést fog hozni. Az eurós beszerzésű termékeknél áttértünk az eurós számlázásra. A késztermékek esetében még nem korrigáltuk az árainkat, de elkerülhetetlen lesz. **Egyes premix-alapanyagok ára drasztikusan emelkedett (aminosavak, elsősorban a lizin, vitaminok), ami köthető a kínai eseményekhez, de úgy tűnik tartós lesz, és ez is árnövekedést okoz.** A fehérjékérdés „robbant” a piacon, a szójadara ára nagyon elszállt (120-170 Ft/kg). Voltak/vannak olyan szállítványok, melyek 1-2 hét késéssel érkeztek/érkeznek. A szarvasmarha partnereink közül egyre többen kérik a szójamentes recepteket, de a sertésnél és főleg a baromfi esetében az hatalmas gond (lesz). **A szarvasmarha telepek a tejárak körüli bizonytalanságok miatt aggódnak (spot tejek), a sertésnél inkább az ASP-probléma újbóli fellángolása okoz aggodalmat, az árak relatíve stabilak.** A baromfi kerülhet a legrosszabb helyzetbe, mert a szója itt nemigen váltható ki, a B-vitaminok és aminosavak drasztikus áremelkedése akár 15-20% költségnövekedést idézhet elő, ezt pedig nem tudják kigazdálkodni. A koronavírus-fertőzöttségre a telepek nagy része felkészült (önkéntes telepi karantén, szakaszos műszakok stb.). Mindenki próbált spájzolni, partnereink zöme 2-3 hetes készlettel rendelkezik. Húsvétra 5-6 heti készlettel érkezünk. Az üzemeinket hermetikusan lezártuk, idegen nem jöhet be, a szállítók nagyon szigorú szabályok szerint közlekedhetnek. Legfontosabb megőrizni a gyártási biztonságot. A területi kollégák otthonról dolgoznak, csak rendkívüli esetben mehetnek ki, arra igazolást kapnak. Jó hír, hogy a konkurenciaharc ellenére ebben a nehéz időszakban a takarmánygyártók összefognak, segítik egymást (alapanyag, logisztika, gyártáskészség stb.).

[Bővebben a témáról a Magyar Állattenyésztők Lapja áprilisi számában olvashatnak.](#)

KORMÁNYZATI INTÉZKEDÉSEK

- Meghosszabbították a [tanyafejlesztési pályázat](#) benyújtási határidejét
- Elérhetőek a sertésállattól támasztási támogatás kifizetési [dokumentumai](#)
- [VP-felhívás](#) – Baromfi- és sertéstartó telepek járványvédelmi rendszereinek fejlesztése
- Az élelmiszerboltok nyitva maradhatnak 15 óra után is
- Március 18-án megjelent a koronavírus-járvány terjedésének megakadályozását célzó legújabb rendelet [47/2020. \(III. 18.\) Korm. rendelet](#)
- A koronavírus-világjárvány nemzetgazdaságot érintő hatásának enyhítése érdekében szükséges azonnali [intézkedések](#)
- [Engedély](#) az élelmiszer- és élőállat-szállítások folyamatos végzésére
- A kijárási korlátozások alól kivételt képeznek a [mezőgazdasági munkák is](#)
- Magyarország agrár- és élelmiszergazdasága a törvényei tekintetében is felkészült egy világjárványra, így a koronavírusra is. [2012. évi CLXVI. törvény](#) „a létfontosságú rendszerek és létesítmények azonosításáról, kijelöléséről és védelméről”
- Az üzleten kívüli kereskedelmi tevékenység és a csomagküldő kereskedelem végzése veszélyhelyzet idején már [bejelentés és nyilvántartásba vétel nélkül folytatható.](#)
- [A VP éves fejlesztési keretének megállapításáról szóló határozat](#)

EURÓPAI BIZOTTSÁG

- Meghosszabbították a KAP-kérelmek benyújtási határidejét, illetve a Bizottság nyitott a párbeszédre a vidékfejlesztési programok rugalmas módosítása és az emelt összegű előlegkifizetéssel kapcsolatban. A [kérelmek](#) új határideje 2020. május 15. helyett 2020. június 15.
- **Állami támogatás:** a Bizottság ideiglenes keret elfogadásával teszi lehetővé, hogy a tagállamok a COVID-19-járvánnyal összefüggésben további támogatást nyújthassanak.
- Elsődleges cél az élelmezésbiztonság fenntartása. Az Európai Élelmiszer-feldolgozók Konföderációjának (Food Drink Europe) [nyilatkozata](#).
- Az Európai Bizottság ideiglenesen minden országot törölt a rövid lejáratú exporthitelbiztosításokról szóló közlemény szerinti „piacképes kockázatú” országok jegyzékéről.
- 37 milliárd euró forrást szabadítanak fel a járvány hatásainak enyhítésére. Az Európai Parlament és a Tanács [két rendeletet](#) hirdetett március 31-én. 37 milliárd euró kohéziós forrást biztosít a tagállamoknak az egészségügyi rendszerek megerősítése, a kis- és középvállalkozások, valamint a csökkentett munkaidőben való foglalkoztatás és a közösségi alapú szolgáltatások támogatására.
- A [BIZOTTSÁG \(EU\) 2020/466 VÉGREHAJTÁSI RENDELETE](#) a koronavírus-betegség (COVID-19) következtében a tagállamok ellenőrzési rendszereinek működésében tapasztalt súlyos zavarok fellépése során az emberek, állatok és növények egészségét, valamint az állatjólétet érintő kockázatok megfékezésére bevezetendő átmeneti intézkedésekről.
- A [BIZOTTSÁG \(EU\) 2020/464 VÉGREHAJTÁSI RENDELETE](#) ökológiai állattartás keretében alkalmazandó állománysűrűség, beltéri és kültéri területek minimális kiterjedése és jellemzői, épületek műszaki követelményei szarvasmarha, juh, kecske, ló, szarvas, sertés, baromfifélek és nyulak esetén.

HÍREK BRÜSSZELBŐL

- **Tej és marhahús:** a közétkeztetés, a vendéglátás és szállodaiipar (HORECO) leállása miatt vannak piaci gondok, a magántárolás lehet az egyik eszköz.
- **Bárány:** IT, UK és FR szezonális vásárlásának erős csökkenése.
- **Áruforgalom:** a kommunikáció az, hogy zökkenőmentes a határforgalom a mezőgazdasági termékek, élő állat, takarmány stb. kapcsán. Ez prioritás, állambiztonsági kérdés. Létezik egy Bizottsági Guideline: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hu/IP_20_468, sőt azóta egy szezonális mezőgazdasági munkásokat is érintő Guideline is: „Guidelines concerning the exercise of the free movement of workers during COVID-19 outbreak”. Ennek ellenére több órás várakozások lehetnek a román és osztrák határon is, lásd itt: <https://covid-19.six-fold.com>
- Janusz Wojciechowski agrárbiztos Twitter posztjában II. János Pál pápa halálára emlékezve tőle idézett: „*Ügyeljetek arra, hogy ne essetek kísértésbe a természet kárára elkövetett termés- és a profitnöveléssel. Ha elfelejtjük ezt az alapelvet, akkor a természet előbb-utóbb fel lázadni ellenünk.*”

TAGÁLLAMI ÁLLÁSPONTOK

- **Észtország:** Nem szabad félni rendkívüli támogatást, pénzt kérni, mert rendkívüli helyzetben vagyunk. Legnagyobb gondnak a munkások, főleg a szezonális munkások hiánya mutatkozik. Nehéz a logisztika, pl. egy kocsiban csak 2 munkás lehet maximum. Takarmány esetében vannak olyan hírek, hogy sok exportőr ország blokkol vagy korlátozni fog.

- **Dánia:** EU belső piacának megtartása a legfontosabb. A vásárlás forrása, valamint hogy mit vásárolnak az emberek sokat változott. Exportjük sokat csökkent Ázsiába, de kezd visszaállni.

- **Olaszország:** Nem tudja kiemelni, melyik szektor van a legnagyobb bajban, hiszen ez mindre igaz, sajnos, főleg a zöldség, gyümölcs, tej, virág esetén, mert ezek könnyebben romlandó termékek. A munkáshiány óriási, főleg román munkások hiányoznak. A gazdaság és az egészségügy nagy „ellentétben” van, senki nem akar visszamenni dolgozni, miközben a gazdaság áll.

- **Svédország:** Egyelőre nem súlyos a hatás a mezőgazdaságra, de készülnek rá, hiszen hiányoznak majd a (keleti) munkások.

- **Írország:** Soha nem látott egység van a szövetkezeteknél. A szövetkezeti élőállat-vásár leállt, remélik, hogy a kormány újra engedni megindítani. A logisztikai cégek csak 50%-on dolgoznak, nincs munkaerő, ez nagy gond. Ázsiai piac újrábred, növekvő szállításaik vannak.

- **Portugália:** Új szabályozás segíti a munkaerő-ellátást. Legtöbb gondjuk a vendéglátás és szállodaipar leállása miatt van. Egyes termékek forgalmazása szinte lehetetlen, pl. a malacoké, ami egy speciális termék a vendéglátásban. Virág, szobanövény nagy gond ott is.

- **Franciaország:** A húsiparban 20% munkaerő hiányzik. Problémás a tejipar is. Munkanélküliek átirányításával próbálkoznak. Nincs elég védőfelszerelés, nem tudják, meddig lehet így tartani a termelési szintet. A kereskedelem inkább a hosszú lejáratot keresi, miközben a gazdák sok romlandó árut is előállítanak. Az emberek kezdenek elfordulni a drága termékektől (hízott máj, kacsa stb.). 140 ezer húsvéti bárány sorsát nem látják, ez pluszban jelentkezhethet a piacon. A szövetkezeti boltok nyitva vannak, ezért a saját termék forgalmazása folyamatos.

- **Ausztria:** Az agrárszekort nem emelték ki, a kormány az összes gazdasági ágazatot segíteni akarja, kivételezett helyzet nincs.

- **Finnország:** A helyzet relatíve stabil. Náluk csak most fognak bezárni az éttermek, gondok onnantól várhatóak. Kalkulációk szerint 14 ezer idegenmunkás fog hiányozni.

- **Hollandia:** Az eladások nőttek az első 1-2 hétben a kereskedelemben, de csak annyival, ami kiesett a vendéglátás és szállodaipar leállása miatt. A légi szállítás erősen akadozik, ezért a zöldség- és gyümölcságazat gondban van. Limitált mennyiségben a kormány próbál speciális forgalmazási helyet fenntartani piacok formájában.

- **Görögország:** Munkaerőgondok, főleg gyümölcs esetében, itt az albán munkaerő hiányzik (határok zárva), pedig hamarosan sok korai gyümölcszüret következik.